

bilo mogoče premagati jako težavne napore, ki ni mogoče, da bi ne nastali pri taki imenitni reči, kakor je pospeševanje kmetovalstva. Načrt postavbe, izdelan po osrednjem odboru c. kr. kmetijske družbe, bil je v rokah dež. odbora in tudi pri visoki vladi in na obeh straneh se je spremenil v marsikateri stvari, vendar pa stoji na načelih, kakor jih je nastavil osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe štajarske.

(Dalje prih.)

Mandiški vinogradi v Slavoniji.

(Konec.)

Za živice (mlade trse) ne kopljejo posebnih jamic, ampak s kolom napravi se luknja, v katero se živica vsadi. Stari trs ne dobi kola za podporo, dobi ga edino le živica, pa še ta prav kratkega od hrastovine. Naših šparonov tam nisem našel, še naših reznikov ne. Trs v jeseni zasujejo s prstjo, da jim po zimi ne pozebe. Spomladi, ko se svet ogreje, trs zopet odgrnejo, ga okopajo in mu porežejo vse lanske mladike do dveh zadnjih očesic. Pogroba se trs le takrat, ako je v vrsti nastala vrzel, katero je treba popolniti, pa ni za to v trsnici dobiti primerne živice. Trsove je po gredah razvrščeno po pasmih ali plemenih. Po nekaterih tablah ali gredah videl sem samo belino: večinoma domačo slankamenko, po drugih pa skoraj samo črmino, kadarko imenovano. Do pedi visoko nad tla štrlijo ti, rekel bi, sami štori iz zemlje, a na teh rase po pet, šest in še več mladik, ki so debelejšje od prstov moje roke. Predno je moka prišla na grozdje, porezal je viničar križem zapletenim mladikam njihove vršice do poldruega metra nad zemljo, tako, da ni le solnce zamoglo grozdja bolje obsevati, ampak da se mu tudi nobeden tat ni mogel v vešavji prikrivati. Po noči si viničar na potih kuri, da tem laglje grozdje čuva in tatove odganja. Trtne uši tam doli še niso zasledili, a strupena rosa (peronospora) jih ravno tako nadleguje, kakor nas Štajarce. Prečastiti gospod rektor dali so svoje gorice po dvakrat škropiti z modro galico, ali to brez apnene primesi, toda škof Djakovski, ki imajo na severno-vzhodni strani Mandičaca svoje vinograde, dali so galici primešati apna. Vspeh bil je pri obeh jednako povoljen. Te dvojne gorice imeli ste ob času trgatve še prav lepo zeleno listje, med tem, ko so bile neškropljene gorice vseh sosedov celo gole ali pa popolnoma rujave. Naš gospod profesor dali so na sto litrov vode samo eno kilo modre galice, in strupena rosa ni mogla njihovemu trsovju škodovati; s kako pičlimi stroški bi si bili toraj tudi drugi sosedje lahko svoj pridelek obvarovali! Pa kaj, ko si nekateri ljudje tudi v Slavoniji, kakor kje drugje, ne dajo nič dopovedati! Res, da peronospora

ni jedina uima, ki naše vinograde uničuje, Na Štajarskem je letos škropljenje vinogradov z galico le malo izdalo, ker so pogosti nalivi koncem julija in v začetku avgusta vzbudili stari pogubonosni smod. Tudi v Slavoniji trta letos ni obilno nastavila, še manje je obrodila, tako da so moj prečastiti prijatelj, gospod dr. Ivan Bujanović le pridelek srednjega leta pričakovali, a kapljica letošnjega leta se bo smela najboljšim letnikom prištevati, ker grozdje je bilo prav zdravo in popolnoma zrelo. Da si Slavonci ne pridelajo več vina, kriv je zastareli način, po katerem še dandanes svoje žlahtno grozdje spravljajo. Pa o tem prihodnjič nekaj!

J. Voh.

Gospodarske stvari.

Jesenska opravila.

Prav res, da ubozemu kmetu posebno v jeseni kaj rado časa primanjkuje. Treba je sejati, pospravljati korenstvo, napravljati drva in steljo, pride trgatve, človek v resnici ne ve, kam bi se dejal. Tem huje pa gre kmetu za kožo, če pride hudomušna, deževna jesen, da se ne da delo pravočasno storiti. Rad bi človek storil še to in ono, pa ne vtegne. Toda pri marsikaterem delu ne sme tak izgovor veljati. Ako hočeš za dobrega gospodarja veljati, ne moreš se potrebnih jesenskih opravkov odkrižati, ko bi ti tudi še tako časa primanjkovalo, kajti če nisi vtegnil vsejati ozimine, je drugo leto ne bodeš žel; če nisi pospravil korenstva, zapadel ti ga bode sneg, če se nisi oskrbel z drvi in steljo, gorje ti bode po zimi. Ne velja torej, da bi dejal: „Nimam časa!“ Modro pa storiš, če se svojemu gotovo malovrednemu sosеду odrežeš: „Nimam časa“, kadar te spravlja na lov. Lov ni za kmeta. Pomni, ako se kmet po lovu klati, kmalo drugim mlati. Prav ravnaš tudi, če nimaš časa, posedati po krčmah, posebno ob delavnikih, če ne vtegneš, pečati se s kartami, klatiti se po sejnih brez posebnih opravkov. Čudno pa bi bilo, ko bi svojih njiv ne obsejal z izgovorom, da nimaš časa, ko bi pustil sadje pod drevesom segnjiti, češ: ne vtegnem ga pobrati. Moder gospodar bode s časom vselej tako obračati vedel, da mu ne bode delo brez čisto posebnih vzrokov zaostajalo. Kedor pa z delom ne more naprej, ali kedor potrebna dela zanemarija, trpi gmotno škodo in izgubi veljavo pri svojih sosedih. Saj se tudi pridnemu in skrbnemu kmetu nič kaj dobro ne godi. Davki so vedno večji, posli dragi, samovoljni pa tako, da se Bogu smili; kar kmet kupuje, je drago, kar bi prodati imel, pa skoraj nobene cene nima. Komaj in komaj se toliko prigospodari, da človek pošteno shaja. Da

bi si pa kak stotak za stara leta ali pa za svoje otročice prihranil, o tem še misliti ni.

Semtertje se pretuhtuje vprašanje, kako bi se nam kmetom vendar pomagati dalo. Povdarja se, da bi nas posebno dobra sadjereja zopet na noge spraviti znala. „Seveda“, bode marsikateri dejal, „ne bilo bi napačno, če bi človek na svojem zemljišči prav obilo sadja pridelal; toda treba je mnogo drevja nasaditi, cepiti, oskrbovati, kar zahteva mnogo časa in dela. Eh, pa človek bi še sadil in cepil, pa le šembraj, ko časa ni! V jeseni imam dela čez glavo, v spomladi pa zopet!“ Drugi zopet pravi: „Kaj bom sadil in se trudil, saj sadu tako več dočakal ne bom“. Prazen izgovor jeden, kakor drugi.

Pomisli, sadjereja ni samo za kratek čas, ali morebiti samo zaradi lepšega, ampak pametna sadjereja je steber kmetijstva, ona ti obeta nove, bogate dohodke, s kojimi si bodeš lahko olajšal svoj težavni stan. Glej, ti imaš morebiti dvajset, trideset ali še več oralov plovite zemlje, ali vendar rase na vsem tem prostoru morebiti kacij dvajset starikavih, malovrednih dreves, pa je še toliko prostora, kjer bi lahko drevje raslo, da, še prav lepo bi se prodalo! Bi-li ne bilo prijetno, ko bi bili ti prazni prostori, ki ti sedaj skoro nobenega dobička ne dajo, s sadnim drevjem obsajeni, koja drevesa bi še tebi ali vsaj tvojim otrokom žlahtno sadje roditi začela? Saj za drevesce se hitro prostorček najde, in mali trud, ki ga vsajenje zahteva, poplača se stoterno. Potem pa, kakšno veselje, kak ponos, kadar bodeš vžival od lastno vsajenih dreves plemenito sadje, boljše, kakor ono, kojega ti stara zanemarjena drevesa rodé. Ponosen bodeš na svoje delo, ki ni samo koristno, ampak tudi lepša tvojo domačijo! Saj je vendar dobro oskrbovan kmetijski dom, ki je okoli in okoli s sadnim drevjem lepo obdan, res pravi zemeljski raj!

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 2. novembra v Mariboru, v Lesičnem, v Stradnu in v Vitanji. Dne 3. novembra v Radgoni in v Pišecah. Dne 4. novembra v Lučanah in v Imenem (za svinje), pri sv. Barbari v Halozah. Dne 5. novembra v Gradei in na Bregu v Ptuj (za svinje). Dne 6. novembra v Lembergu, v Št. Lenartu v slov. gor., pri Novi cerkvi, pri sv. Vidu nižje Ptuja, v Brežicah in na Rečici.

Dopisi.

Iz Savinjske doline. (Lahkovernost.) Svet je dandanašnji poln zvižaje in goljufije, tako da, človek skoro ne vé, ali bi verjel, ali ne, kar se mu pripoveduje. Pripoveduje se pa tudi današnje dni skoro toliko laži, kakor res-

nice, pa tudi tiska se dandanašnji laž, tudi po nekaterih časnikih se dokaj neresnice in krivice bere, osobito po nemčurskih. Nekaj časa sem sliši se med priprostim kmečkim ljudstvom govorica, da rajni cesarjevič Rudolf že živi in kot priprosto oblečen in nepoznan človek po svetu hodi ter ljudstvo „razglinjuje“, da bo po tem cela Avstrija enaka v bogastvu, da ne bi bilo ne velikega bogatstva, pa tudi ne velikega siromaka. Ne ve se še prav nič, kdo da je prvi to med svet poslal; pa vendar, kakor vsaki laži prerok, ki kako neslanost v svet kvasi, še najde kakšnih bedakov, da mu verjamejo, tako je našel tudi on mnogo takšnih prismuknjencev, to pa večinoma, kakor sem prej rekel, le med priprostim neukim ljudstvom, da mu verjujejo in to neumnost dalje in dalje pravijo. Mnogo je še namreč med ljudstvom neukih ljudi, kateri nikedar nobenega časopisa v rokah nimajo, malo tudi drugih knjig preberajo in toraj nič druzega ne vejo, kakor kar med seboj izvejo. In je tudi še dandanašnji takih, ki nič brati ne znajo. Taki ljudje si mnogo reči med seboj pripovedujejo, ne vedoč, ali je resnica ali ne, in če kakšna novica pride med svet, tedaj jo taki hitro dalje in dalje raznesejo in tako še mnogo krat, kakšnega učenega človeka premotijo, da jim na prvi hip verjame. Dragi bralci moji, ki to berete, morebiti ste že tudi vi slišali kaj o tem; ako še pa niste, če vam začne kateri takih lahkovornežev, kaj takega pripovedovati, povejte mu, kar se vam zdi in ga podučite, da nebo takih neslanosti verjel in jih dalje pravil. Če vam pa ne verjamejo, tedaj še jim pa posmehnjte; kajti mnogi so tako trdoverni in trdobačni, naj jim človek pravi in jih podučuje, kakor hoče, vedno le svojo trdijo in trobijo. To so pa večinoma le taki, ki nikdar nič ne berejo ali pa še brati ne znajo.

Iz Podčetrčka. Zopet je smrtna kosa dospela enega v najboljših letih svoje dobe, že krije gomila nam dragega Franca Jeraja, tapcirskega mojstra, sina vpokojenega nadučitelja Matija Jeraj v Braslovčah. Letošnjo zimo je še v Braslovčah v različnih prostorih pomagal v gledališčih igrati, je k temu tudi vse prostore večidel sam okinčal, ali žali Bog, se pri tej priložnosti prehladil in je vsled tega jetiko dobil. Če tudi so si zdravniki prizadevali njega ozdraviti, bilo je vendar vse zastoj! Bolan se je pred petimi tedni preselil k svojemu svaku, nadučitelju Slemenšku v Podčetrtek, da bi tamkaj okrevail, ali človek misli, Bog pa obrne. Našel je tamkaj večni počitek, po devet-mesečni mučni bolezni je dne 18. oktobra t. l. spreviden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal. V torek smo ga spremili k večnemu počitku. Bil je ranjki dober katoličan in zvest narodnjak, zaradi tega obče spoštovan. Če tudi v Podčetrčku nepoznan, je bila vdeležitev pri